

N:o 46.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående vissa nybyggnader vid Piteå hospital; gifven Stockholms slott den 10 mars 1892.

Under åberopande af bilagda utdrag af protokollet öfver ecklesiastik-ärenden för denna dag vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva, att till uppförande vid Piteå hospital, i enlighet med de i statsrådsprotokollet omförmälda ritningar och kostnadsförslag, af stallbyggnad med tillhörande öfvertäckt latringrop, magasinsbyggnad, källare och bryggeribygnad, må af förslagsanslaget till hospitals underhåll användas ett belopp af 58,496 kronor 38 öre.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

O S C A R.*G. F. Gilljam.*

Utdrag af protokollet öfver ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10 mars 1892.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern *Boström*,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve *Levenhaupt*,
Statsråden: herr friherre *von Otter*,
friherre *Palmstierna*,
friherre *von Essen*,
friherre *Akerhielm*,
Östergren,
Groll,
Wikblad,
Gilljam.

28.

Departementschefen anförde härefter:

I skrifvelse den 5 nästlidne februari har medicinalstyrelsen meddelat, att arbetet å de för den egentliga sjukvården vid Piteå hospital afsedda byggnader numera så långt fortskridit, att åtskilliga andra för den ekonomiska förvaltningen vid hospitalet erforderliga nybyggnader snarast möjligt måste påbörjas, likasom ock inventarier och beklädnads-

*Ang. vissa
nybyggnader
vid Piteå
hospital.*

persedlar anskaffas, derest anstalten skulle kunna i rätt tid tagas i bruk för dermed afsedt ändamål. Då härtill erfordrades betydliga utgifter, funne medicinalstyrelsen sig böra härom göra underdånig anmälan med hemställan tillika om nådigt bemyndigande att vidtaga nedan omnämnda, af behovet påkallade åtgärder.

I de förslag till nya hospital, som understälts Eders Kongl. Maj:ts och Riksdagens pröfning, hade — anför medicinalstyrelsen — enligt gammalt bruk endast upptagits kostnaderna för de för den egentliga sjukvården afsedda hus och lägenheter jemte deras väggfasta inredning. De utgifter åter, som erfordrades för en del ekonomibyggnader och den första uppsättningen af inventarier och beklädnadspersedlar m. m. hade utgått från förslagsanslaget till hospitals underhåll. Då förslag uppgjordes till det under byggnad varande hospital i Piteå, förfors på enahanda sätt, dock att deri jemväl upptogos nödiga utgifter för tvätt- och bagarestuga, hvilka förlagts inom ekonomihuset. Enligt ett vid medicinalstyrelsens skrifvelse bilagdt, af dess biträdande arkitekt hofintendenten A. Kumlien afgifvet förslag, åtföljdt af nio ritningar och fem kostnadsförslag, upprättadt efter å stället företagna inspektioner och dervid lemnade anvisningar, erfordrades emellertid för Piteå hospitals fullbordan följande nya hus och lägenheter:

1:o. En nybyggnad af trä, afsedd till stall för hästar och svin samt vagnbod, jemte en öfverbyggd latringrop, betingande enligt beräkning en kostnad af 23,016 kronor 38 öre för den förra byggnaden och 1,200 kronor för den senare, eller för båda tillsammans 24,216 kronor 38 öre.

Behöfligheten af ett stall för hospitalets egna hästar, äfvensom för de hospitalet tillfälligt besökandes samt af en öfverbyggd latringrop, vore påtaglig. Beträffande åter svinstallet, ville medicinalstyrelsen anföra, hurusom senare årens erfarenhet från andra hospital ådagalagt, att det myckna affallet från köket vid försäljning gifvit en helt obetydlig inkomst, under det att samma affall, användt på stället till uppfödande af svin, lemnat en betydlig behållning. Vid flera af rikets hospital hade därför under senare år uppförts nya ändamålsenliga svinstall, allt med god vinst och utan sanitära olägenheter, enär affallets skyndsamma användande vore från sanitär synpunkt vida bättre, än dess förvaring inom hospitalet under någon tid eller till dess det kunnat af köpare afhämtas. Uppfördes stall för hästar och svin samtidigt, på sätt föreslagits och ritningarna utvisade, blefve detta för öfrigt billigare, än om svinstallet skulle längre fram uppföras ensamt för sig.

2:o. En magasinsbyggnad af trä, afsedd till förvaring af mjöl,

gryn och ärter med flera för utspisningen nödiga lifsförnödenheter, för hvilken kostnaden beräknats till 7,780 kronor.

Vid flertalet af rikets hospital saknades visserligen en liknande byggnad, men en sådan kunde ej undvaras vid Piteå hospital, hvarest i följd af de osäkra kommunikationerna under den långa tid, då sjöfarten vore stängd och svåra snöfall tillfälligt gjorde vägarna ofarbara, leverantören kunde blifva urständsat att trots bästa vilja fullgöra de dagliga leveranserna af matvaror. Magasinet borde emellertid anordnas ej endast med hänsyn till nyssnämnda mera tillfälliga och kortare hinder för leveransernas fullgörande, utan äfven med afseende på hospitalets behof af lifsförnödenheter för t. ex. åtta månaders vinter; ty derigenom möjliggjordes inköp af proviantartiklar i större partier med deraf beroende billigare pris, antingen varorna komme att för hospitalets räkning inköpas på en gång, att med ångbåt levereras vid hospitalets lastbrygga, eller de inköptes för dagens behof af leverantörer, som då finge disponera öfver större eller mindre delar af samma magasin, hvilket i båda fallen blefve lika behöfligt, enär förråd för den dagliga utspisningen af inemot 350 personer måste finnas på stället. Kostnaden för magasinet borde för öfrigt inom få år betäckas af den vinst, som uppstode genom inköp på en gång och i större mängd af matvaror och dessas förvaring på stället med deraf följande säkerhet för att utspisningen kunde under alla förhållanden nöjaktigt bestridas.

3:o. En stor frostfri källare af granit och tegel till förvaring af potatis och andra rotfrukter för en tid af omkring tio månader, mot en beräknad kostnad af 10,300 kronor.

Denna källare vore nödvändig, enär potatis och andra rotfrukter, med hänsyn till den under en stor del af året rådande kölden, ej kunde dagligen erhållas i oskadadt skick, med mindre de förvarades å stället, behörigen skyddade för köldens inverkan. Då dessa nödvändighetsvaror, inköpta på en gång i större mängd antingen inom orten eller, antagligen billigare, från sydligare orter, skulle betinga en vida lägre kostnad, än om desamma levererades för dagens behof, så borde ifrågavarande källare vara rymligare och större än vid andra hospital, der sådana källare, ehuru något mindre, likaledes visat sig vara nödvändiga.

4:o. En byggnad af tegel, afsedd till bryggeri och derjemte till bostadslägenhet för bryggaren, tillika maskinist vid det härmed sammanbyggda pumphuset, beräknad att jemte apparater och kärl för bryggeriets behof kosta 16,200 kronor.

Tillgången på mjölk vore i trakten af Piteå och Öjebyn ännu obetydlig och priset der till oskäligt högt, hvarför det blefve svårt att

anskaffa en tillräcklig mängd deraf för hospitalets stora hehof. Under sådana förhållanden syntes förbrukningen af mjölk böra till en början något inskränkas och delvis kunna ersättas af godt på stället beredt dricka. Erfarenheten från Vadstena hospital visade, att på stället beredt dricka blefve bättre och dertill högst betydligt billigare än inköpt sådant, hvarför de för bryggeriets anordnande erforderliga utgifter inom få år borde kunda betäckas af härigenom uppstående besparingar.

5:o. Förutom nu omförmälda byggnadsarbeten borde jemväl vidtagas åtgärder för anordnandet af fullständig elektrisk belysning med härför erforderliga två ångmaskiner, två dynamomaskiner jemte ledningar och belysningsapparater, allt för en beräknad kostnad af 30,700 kronor.

Användningen af elektrisk belysning medförde så många och stora fördelar, att den numera allmänt vore i bruk vid större anstalter och flera af landets sjukhus. Den medförde särskildt för hospitalen en högst väsentlig fördel derutinnan, att de många på hospitalen vårdade patienter, som ledo af mordbrandsmani, derigenom kunde bättre än hvad eljest vore möjligt afhållas ifrån åtkomsten af eld och tändstickor med mera, hvarigenom faran för ellsolyckor betydligt minskades, för att icke nämna de betydliga sanitära fördelar, samma belysning erbjöde. Medicinalstyrelsen hade derför länge varit betänkt på anordnandet af elektrisk belysning vid flertalet af rikets hospital, men hade till kostnadernas minskande velat dessförinnan afvakta teknikens fullkomnande på detta område. Sedan denna numera nått beräknad utveckling, hade med nådigt tillstånd elektrisk belysning blifvit med bästa resultat anordnad vid Lunds hospital och asyl. Och vore elektrisk belysning behöflig vid sjukhus i allmänhet och hospital i synnerhet, så vore den än mer behöflig vid ett hospital med så nordligt läge som vid Piteå, der dagarne under en tredjedel af året voro helt korta och solen vid jultiden endast blefve synlig en ringa del af dagen. Då planen till detta hospital uppgjordes, träffades ock alla nödiga anordningar för användande af elektrisk belysning derstädes. Ångpannornas storlek hade beräknats derefter och särskilda lokaler anordnats för elektriska ångmaskiner och dynamomaskiner. Den från maskinerna bortgående ångan kunde användas för uppvärmning af hospitalets sjukrum och öfriga lägenheter samt för beredandet af varmt vatten till kök, diskkök och alla badrum, hvarigenom vunnes så stor besparing, att den elektriska belysningen blefve billigare än belysning af annat slag, oafsedt alla öfriga dermed förenade fördelar. Enligt underhandlingar med egarne af det till hospitalet närbelägna Munksunds sågverk komme

hospitalet att till behöfligt bränsle erhålla affall från sågverket till pris, vida understigande det, som i sådant afseende måste erläggas vid andra hospital, och hvarigenom såväl uppvärmning som belysning kunde anordnas särdeles ändamålsenligt och dertill oväntadt billigt.

Innan Piteå hospital kunde upplåtas till sinnessjukes vård, erfordrades emellertid icke endast nybyggnader utan äfven inredning och lösa inventarier samt slutligen beklädnadspersedlar för vinterns och sommarens olika behof åt omkring 350 personer, patienter och betjening. Detta allt borde naturligtvis anskaffas af enklaste beskaffenhet och till måttligaste pris genom täflan mellan hugade spekulanter samt med tillverkning af en del beklädnadspersedlar på andra hospitals verkstäder med tillhjälp af der befintliga patienter, i den mån sådant vore möjligt; allt på sätt egt rum vid andra på senare tid nybyggda hospital. Dessa arbeten borde likaledes snarast möjligt påbörjas.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt har medicinalstyrelsen hemställt, det täcktes Eders Kongl. Maj:t bemyndiga styrelsen vidtaga ofvan angifna och andra för fullbordande af Piteå hospital nödiga åtgärder samt bestrida häraf föranledda utgifter af förslagsanslaget till hospitalens underhåll.

Behovvet af de åtgärder, dem medicinalstyrelsen i sin framställning omförmält, synes vara med goda skäl fulltygadt. Att kostnaderna för de ifrågasatta åtgärderna böra bestridas af anslaget till hospitals underhåll synes mig jemväl vara riktigt. Ingen tvekan kan härutinnan ega rum i afseende å kostnaden för anskaffande af erforderlig inredning i det nya hospitalet samt af lösa inventarier och beklädnadspersedlar. Jemväl anordnandet af elektrisk belysning inom hospitalet faller utan tvifvel inom området för de behof, dem nämnda förslagsanslag är afsedt att tillgodose. Hvad åter de byggnadsföretag beträffar, som afses uti de fyra första punkterna af styrelsens framställning, så kan, ehuru de innefatta åtgärder för ett lämpligt anordnande af hospitalets ekonomi, dock någon tvekan ega rum, huruvida de äro att hänföra till sådana ändamål, som böra af samma förslagsanslag tillgodoses, hvadan jag, med hänsyn jemväl till de rätt betydande kostnader, de skulle betinga, finner mig böra hemställa, det täcktes Eders Kongl. Maj:t, innan nådigt beslut meddelas i anledning af medicinalstyrelsens förevarande framställning, i proposition till Riksdagen begära dess medgifvande, att till uppförande vid Piteå hospital, i enlighet med omförmälda ritningar och kostnadsförslag, af förenämnda stallbyggnad med tillhörande öfvertäckt latringrop, magasinsbyggnad, källare och bryggerbyggnad må af förslags-

anslaget till hospitals underhåll användas ett belopp af 58,496 kronor 38 öre.

Hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt täcktes Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan af statsrådets öfrige ledamöter, i nåder gilla; och skulle proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse bil. I till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

Carl Tornérhielm.